

Andere EESC-adviezen over dit onderwerp

Toepassing van de staatssteunregels voor compensatie van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang (Besluit 2012/21/EU en communautair kader)

Rapporteur: Milena Angelova

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/application-state-aid-rules-compensating-provision-services-general-economic-interest-decision-201221ue-and-community>

Betaalbaarheid van DAEB: definitie, maatregelen, situatie, Europese initiatieven

Rapporteur: Raymond Hencks

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/affordability-sgeis-definition-measurement-challenges-european-initiatives>

Een kwaliteitskader voor diensten van algemeen belang in Europa

Rapporteur: Jan Simons

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/quality-framework-services-general-interest-europe>

EESC-evenementen over dit onderwerp

10/05/2017

Openbare hoorzitting over **de Toepassing van de staatssteunregels voor compensatie van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang (DAEB)**

<https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/application-state-aid-rules-compensating-provision-services-general-economic-interest-sgei>

Meer informatie

Bij het EESC is een **vaste studiegroep Diensten van algemeen belang** voor de verwachtingen van het maatschappelijk middenveld en om ervoor te zorgen dat elke Europese burger recht heeft op toegang tot essentiële en betaalbare en kwalitatief hoogwaardige goederen en diensten

<https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/permanent-study-group-services-general-interest>

EESC-studie "**Evaluatie van de verslagen van de lidstaten over de tenuitvoerlegging van het besluit van de Europese Commissie inzake het verstrekken van staatssteun voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang**"

<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/review-member-states-reports-implementation-european-commission-decision-provision-state-aid-provision-services-general>

EP-interfractiewerkgroep over gemeenschappelijke goederen en publieke investeringen

<http://ep-publicservices.eu/en/>

Het EESC verzoekt de Europese Commissie de kaderregeling inzake staatssteun voor diensten van algemeen economisch belang (DAEB) te verfijnen

Standpuntnota – Maart 2018

Het pakket Diensten van algemeen economisch belang

In 2005 heeft de Commissie het "Monti-Kroespakket" goedgekeurd, dat in 2011 is bijgewerkt (het "Almuniapakket"). Het omvat de belangrijkste voorschriften voor de diensten van algemeen economisch belang (DAEB). Het omvat ook een mededeling van de Commissie over een *kwaliteitskader voor diensten van algemeen belang in Europa* (hierna de "kaderregeling"), waarin de voorwaarden voor de verenigbaarheid van DAEB worden vastgelegd, en een besluit van de Commissie waarin steunregelingen worden vrijgesteld van de meldingsplicht wanneer het minder waarschijnlijk is dat zij de concurrentie zullen verstoren, omdat hiermee een beperkt bedrag gemoeid is (artikel 2, lid 1, onder a), van het besluit stelt de jaarlijkse drempel vast op 15 miljoen EUR), of die zijn gericht op activiteiten waarmee wordt voldaan aan sociale behoeften (zoals ziekenhuizen; gezondheidszorg en langdurige zorg; kinderopvang; toegang tot de arbeidsmarkt en herintreding; sociale huisvesting; zorg voor en sociale inclusie van kwetsbare groepen; lucht- of zeeverbindingen met eilanden, luchthavens en havens met een laag verkeersvolume). De Commissie heeft te kennen gegeven dat zij voornemens is dit pakket regels vijf jaar na de inwerkingtreding ervan aan een toetsing te onderwerpen.

Het EESC heeft een initiatiefadvies goedgekeurd om bij te dragen aan de komende herziening door de Commissie, door uitvoerig onderzoek te verrichten naar de ervaringen met de tenuitvoerlegging van het DAEB-pakket. Hiervoor heeft het een studie laten uitvoeren naar de toepassing van de DAEB-regels op door de overheid verleende compensaties ("Evaluatie van de verslagen van de lidstaten over de tenuitvoerlegging van het besluit van de Europese Commissie inzake het verstrekken van staatssteun voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang").

EESC-studie "Evaluatie van de verslagen van de lidstaten over de tenuitvoerlegging van het besluit van de Europese Commissie inzake het verstrekken van staatssteun voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang"

Uit de studie blijkt dat het Almuniapakket heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van de duidelijkheid en rechtszekerheid met betrekking tot de verlening van DAEB en staatssteun. Het pakket houdt het juiste evenwicht tussen de noodzaak om DAEB te bevorderen en te ondersteunen, en de doelstelling om potentiële concurrentievervalsing te voorkomen. Vrijstelling van de aanmeldingsplicht vermindert de administratieve kosten en de complexiteit waarmee de overheden anders zouden worden geconfronteerd, met name op regionaal en lokaal niveau. De voorschriften inzake compatibiliteit zijn nu flexibeler, hoewel de baten alleen op centraal niveau kunnen worden genoten. De uitvoering is vlot verlopen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- toewijzing hoeft niet per se via aanbestedingen/concessies;
- de berekening van de compensatie staat toe dat andere methodes dan de Net Avoided Cost (NAC)-methode wordt gebruikt;
- nadruk op doelmatigheidsprikkels.

Het doel is geleidelijk de EU-toetsing te concentreren op steunzaken die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid in verband met de mededinging. De inspanningen ter verbetering van de huidige regels kunnen daarom aanleiding geven tot drempelverhoging, opname van de desbetreffende sociale DAEB en vermijding van

buitensporige lasten voor de lokale en regionale overheden. Transparantie kan nog meer worden aangemoedigd en goede praktijken moet worden algemeen erkend.

Standpunt van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Het EESC is ingenomen met de tenuitvoerlegging van het regelgevingspakket DAEB, dat rechtszekerheid brengt voor openbare dienstverleners. Het pakket houdt het juiste evenwicht tussen de noodzaak om DAEB te bevorderen en te ondersteunen, en de doelstelling om potentiële concurrentievervalsing te voorkomen. Toch zetten de belanghebbenden op regionaal en lokaal niveau, met name verrichters van DAEB in handen van de overheid, vraagtekens bij enkele belangrijke knelpunten in de huidige regelgeving die leiden tot onnodige belemmeringen of een gebrek aan rechtszekerheid (zie de studie van het EESC getiteld "Evaluatie van de verslagen van de lidstaten over de tenuitvoerlegging van het besluit van de Europese Commissie inzake het verstrekken van staatssteun voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang"). Daarom dringt het EESC er bij de Commissie op aan de maatregelen te nemen die nodig zijn om de bestaande regels en de toepassing ervan te verbeteren, richtsnoeren te verstrekken, een compendium van beste praktijken op te stellen en waar nodig te onderzoeken of het pakket moet worden bijgewerkt. Het Comité is bezorgd omdat de reikwijdte van de activiteiten van DAEB wordt beperkt.

Op grond van de eerste twee reeksen van verslagen van de lidstaten over de tenuitvoerlegging van het DAEB-pakket, stelt het EESC met bezorgdheid vast dat deze niet ingaan op de essentiële kwestie van de verenigbaarheidsvoorwaarden, een materie die tot in detail aan bod komt in de kaderregeling.

In de meeste gevallen leiden het gebrek aan rechtszekerheid en/of de aanzienlijke kosten om aan de voorwaarden te voldoen ertoe dat overheden het DAEB-beleid niet volledig kunnen uitvoeren. Dergelijke belemmeringen zijn van rechtstreekse invloed op de regionale en lokale overheden, aangezien de dialoog tussen de lidstaten en de Commissie betreffende staatssteunzaken wordt gevoerd door de centrale overheid, en de andere bestuursniveaus hier niet rechtstreeks aan kunnen deelnemen.

Het feit dat slechts een handjevol DAEB op regionaal of lokaal niveau worden gerapporteerd (zie bovengenoemde studie) toont aan dat het ontbreken van rechtstreekse kanalen met de Commissie een adequate financiering van openbare diensten in de weg staat, waardoor de bevoegde overheden nog minder geneigd zijn om ten volle gebruik te maken van het besluit en de twijfels met betrekking tot de uitvoering ervan weg te nemen.

Aanbevelingen van het EESC

Het EESC verzoekt de Commissie te onderzoeken hoe het besluit kan worden verbeterd en het toepassingsgebied ervan kan worden uitgebreid, om de volgende punten aan te pakken:

- Het EESC stelt voor dat de Commissie de vrijstellingsdrempel afschaft en alle DAEB opneemt in het besluit, ongeacht de hoogte van het jaarlijkse compensatiebedrag. Een zorgvuldig onderzoek van de huidige uitvoering bewijst dat dit zal leiden tot een vermindering van de administratieve kosten en complexiteit waarmee de overheden anders te maken krijgen, met name op lokaal niveau, zonder dat dit op enigerlei wijze tot een verstoring van de concurrentie leidt.
- In het licht van de arbeidsmarkt en de steeds grotere discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, verzoekt het EESC de Commissie de mogelijkheid te onderzoeken om het toepassingsgebied van het besluit uit te breiden tot diensten die erop gericht zijn de kennis en bekwaamheden van mensen te vergroten en zo hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

- Het EESC verzoekt de Commissie zorgvuldig te onderzoeken of bepaalde delen van het besluit kunnen worden gewijzigd, met name wat betreft: de termijn voor het bewaren van alle gegevens die nodig zijn om de verenigbaarheid van de toegekende compensatie te bepalen; de verduidelijking dat de termijn waarvoor een onderneming wordt belast met het beheer van een DAEB geen materiële gevolgen mag hebben voor de subsidiabiliteit van de dienstverrichters; de vaststelling van een onmiddellijk beschikbare methode voor de berekening van de "redelijke winst"; verdere verduidelijking ten aanzien van het vereiste dat de winst op het punt van productie-efficiëntie moet worden verdeeld binnen de onderneming; een meer flexibele aanpak voor kleine overschrijdingen die niet meer bedragen dan 10 % van de gemiddelde jaarlijkse compensatie.

Het EESC is van mening dat de voorwaarden voor verenigbaarheid op grond van de kaderregeling als volgt moeten worden verduidelijkt:

- nadere uitwerking van alternatieve manieren om te voldoen aan de voorwaarden voor de verenigbaarheid met artikel 106, lid 2, van het VWEU – voorwaarden die overigens reeds op grote schaal worden toegepast in de praktijk;
- voorkomen dat verplichtingen worden ingevoerd die wellicht inbreuk maken op de nationale wetgevingsprocedures en zo onnodige problemen veroorzaken;
- rekening houden met de nieuwe wettelijke vereisten voor overheidsopdrachten en concessies om inconsistenties te voorkomen tussen de verschillende elementen van het wetgevingskader van de EU;
- de ex ante-vaststelling koppelen aan de volledige ex post-berekening van de nettokosten, tenzij het overheidsorgaan de compensatie als lump sum wenst vast te stellen op het moment van toewijzing;

- goedkeuring van beide methodes voor het berekenen van de compensatie – *Net Aggregated Costs* en *Net Avoided Cost* – en hierover nadere richtsnoeren verstrekken in de kaderregeling, die momenteel nauwelijks aanwijzingen bevat voor de wijze waarop de relevante nulscenario's moeten worden vastgesteld;
- een onderscheid maken tussen bijzondere of uitsluitende rechten die een voordeel opleveren waarvan de winst in aanmerking moet worden genomen bij de financiering van openbaardienstverplichtingen, en de universele dekking waaraan nadelen kleven voor de aangewezen dienstverrichter;
- een nadere toelichting geven op de winstgevendheidsnormen, en toestaan van meerdere normen in plaats van één bepaalde norm op te leggen aan de lidstaten;
- meer duidelijkheid geven over alternatieve methoden voor de berekening van de prikkels, waarvan het gebruik niet verplicht mag worden gesteld, gezien het complexe karakter ervan.